

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un **24** coroane.Pe șase luni **12** cor. — Pe trei luni **6** cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scrisori nefranțate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Un sir cu literă mărunte pentru întâia oară 30 fil., pentru a doua și a treia oară cete 20 fil.

Pentru inserare mai mare după invocări.

Reînceperea

Confuziunea și neorânduiala s'a încadrat adânc în tara rușilor.

Trotki, Lenin, cu învățăturile lor de a incerca marea cu degetul, — adecă de a schimba starea socială în toate ţările din lume și a le impune o reformă cu desăvârșire nouă, — au dat naștere la o mulțime de ţări și țărișoare, care s'au deslipit de teritoriul imens al Rusiei.

Un prea cunoscut proverb zicea, că Rusia este colosul de fier cu picioarele de lut. Sub povara masselor fierului se vedea că bietele picioare s'au zdrobit, și colosul nordului începe procesul descompunerii.

Actualii miniștri ruși, «comisarii poporului», cum se numesc în modernie, nu știu cum să impedească desorganizarea. Neavând cotoare, ei declară că recunoște de bine și valabile desfacerile ținuturilor rusești de către ţara mamă; în același timp însă unele din ţările acestea, recunoscute de independență, și voiesc că păci pieziile să provoace zăpădeală și turburare în mijlocul lor. Căci bolsevicii, în cele din urmă, n'au nimic de exportat dela Petrograd, — cum ne spune marelul discurz al contelui Czernin, — decât două articole: revoluția și anarhia...

Nemuljumirea poporului rusesc cu stăpâneria bolseviciilor sporește pe zi ce merge. Bucuria și buănăvoiețea manifestată de către de Trotki și de vorășii săi, când au pornit pe drumul păcii, s'a schimbat repede în părere de ţău și conflicte sângeroase.

În locul libertăților promisice, comisarii poporului au dislocat cu forță adunarea constituțională, în care n'au izbutit să obțină majoritatea voturilor. Teroarea se continuă: un decret, —

nici oamenii ţăruilui nu l-ar fi redactat mai altcum, — poruncează presei din Moscova să tacă. Alt decret hotăreste lupta fără crucejă împotriva contrarevoluției. Orice intrunire este opriță. Cenzura preventivă este introdusă, ziarurile se pedepsește cu temniță și amende din partea comisarului care decide în afaceri de presă. Prin alt decret se instituie tribunalul revoluționar din Moscova, care e indreptățit să judece cără apel și a pedepsii pe acuzații cu arest, amende, confiscare de averii și despouare de drepturi politice.

Nu-i de ajuns.

Înțărările comisarilor poporului merg și mai departe: Acum pregătesc ordonanta cu raport la *libertatea religioană*. Se declară pur și simplu, — în pravoslavnică Rusie! — că religia este *afacere particulară* a fiecărui om. În consecință, au să înceată drepturile bisericii ortodoxe rusești, cu toate ceremoniile religioase, și cu toată instrucțiunea obiectului de învățământ al religiei în școalele Rusiei.

În ca să cășteagă totuși inimile poporului, comisarii lagăduiesc și prin o lege nouă statul are să mostenească averile celor morți și să le împărățească.

Adevărate aiurări.

Dar pe lângă toate decretele și planurile bolseviciene, fără rost și fără Dumnezeu, nu s'a mai putea curma firul operei de pace, asupra căreia se reincepe acum tratativele.

Nădejdea este întemeiată, că reîncepera aceasta se va sfârși înconjurată de succes, — dacă nu cu Rusia lui Lenin și Trotki, — dar cel puțin cu marea și bogata Ucraina, cu care vom fi învecinați de aici încolo.

Sinoadele parohiale

Fiind una dintre datorințele de căpătenie ale ziarului nostru dezvoltarea și consolidarea instituțiunilor bisericești în mod normal, datori suntem să contribuim cu toții din toate puterile și la toate ocaziunile, ca afacerile bisericești să săibă cura normal, curs regulat, ca toate să se facă la timpul lor, toate să se facă bine, toate să se facă cu bună înțelegere, îngăduind unul altuia cu dragoste, caci zilele grele sunt.

Din motivul acesta revenim la agendele sinodului parohial.

Pe când va ajunge ziarul nostru în mânile preotim, în fiecare parohie va fi de sigur convocat sinodul parohial în sesiunea ordinată din luna ianuarie, care are să facă lucrări de mare interese pentru biserica.

La locul prim vine a se întocmi lista membrilor sinodului parohial.

Noi am mai înzistat asupra listei membrilor sinodului parohial, stăruind că la facerea ei să se observe cu strictă dispoziționile din regulamentul pentru parohii §-ul 9. O facem și acuma, căci numai noi cei dela administrația bisericească stăm că supărătul se nasc din neobservarea normelor relative la lista aceasta.

Nu este sedința la senatul bisericesc al consistoriului, în care să nu avem de lucru cu lista membrilor sinodului parohial, căci ea este baza tuturor lucrărilor sinodului. Cela mai multe acte ale sinodului parohial se anulează din motivul, că n'a fost bine făcută lista membrilor sinodului parohial. Mai ales la alegerile de paroh, de capelan, de învățător, se fac cele mai multe reclame, și toate se încep cu lista membrilor sinodului parohial.

Din motivul acesta stăruim noi, ca lista aceasta să se facă cu observarea normelor din vigoare.

Lista în sensul normelor din regulament o face purtătorul oficialui parohial pe baza și cu ajutorul protocoloului parohial, care în parohie bine-organizată se face după familiile cu toate rubricile cuvinicioase.

Un preot cum se cade își cunoaște parohia sa, cunoaște pe fiecare membru din familie, cunoaște referințele familiare, și este deci în situație favorabilă de a prezenta o lucrare perfectă.

Cu toate acestea normativul cere severă controlă la facerea acestei liste: Nu cumva să intră în ea vor-paraohian, care nu întrunește condițiile din §-ul 6 al statutului organic, sau nu cumva să fie trecut cu vedere, să fie rămas din ea, fie din gresală, fie cu intenție ve-urenum, care ar îndreptățea de a fi lăsat în ea.

De aceea consemnarea facută de paroh, ca purtătorul oficialui parohial, se prezentează comitetului parohial spre cenzurare, spre controlare, spre rectificare, ca să folosim terminul din regulamentul parohial. Dupăce comitetul parohial a examinat cu toată atenționarea cuvinicioasă consemnarea oficialului parohial, oprobri și o prevede cu clauză cuvinicioasă, care poate avea forma: Revăzut și aprobat în sedință comitetului parohial din comună cutare, turnat la anul, luna, ziua cutare, apoi vin subscrisele: prezentul și notarul comitetului.

Lista aceasta se publică în biserică cu 8 zile înainte de ținerea sinodului parohial ordinar, ca să se poată face reclamă.

Dupăce lista s'a cernut prin două site, vine acuma la sinodul parohial,

FOIȘOARA

Versuri soldătești

Ioan Sărbu, din satul Boz, comitatul Albei inferiorie, infanterist în regimentul 64, ne trimite din spitalul de campanie nr. 1401 căteva versuri cătănești.

Facem loc următoarelor:

*Frunză verde foie lată,
In «rin» ne băgă odată,
Să ne ducă 'n fără strâine,
Unde nu te săie nime.
Am plecat cu mult ofstat
După ce-am lăsat în sat;
Am pornit cu bucurie,
Să-mi păsesc a mea moșie,
Copilașii, 's-o soție...*

*Nouă zile 'n 'sir ne-am dus
In Galatiție de sus.
Nă-am săpă loc sub pământ,
Cu gândul la Domnul sfânt.
Frunzuiță de săcară,
Trăiem Nistrul, ap'amără,
Granita Galatișii,
In fara Bucovini.*

*Pân' acuma de curând
Pusă rusă 'n rând;
Dar și noi puscam într'una
De găndeai că arde lumea:
Puscam ziua, pușcam noaptea,
Tot alătura cu moarte...*

*Ada, Doamne, pacea în fără
Să mă văd acasă eăr!*

Ion Sărbu.

Care valorează mai mult

Unui ţărani li perdi o vacă ce-l ținea multe parale. De boala și întristare, nu mult după cea moare ne vestă.

Nu trecu mult, și un vecin îl oferă de soție fată, altul pe soră-să, al treilea ne poftescu, și săa mai departe.

Minunat, ţărani le răspund:

— Cum văd eu, în sat la noi mai mult ai pierdut, dacă-ti pierce vacă, decăr dacă-ți moare nevestă. Căci neveste până acum mi s'au imbiat atât gase în loc, dar cu o vacă în locul celei care am pierdut-o, nu m'a imbiat încă nimeni.

Urmările unei bătăi

Un celebru director de circ, Frank Bostock, autoritate contestată în materie de dresură, povestea despre una din experiențele interesante ale carierei sale:

— Aveam odată în serviciul meu un dresor, de tir, un irlandez de o forță uriașă, care servise mult timp într-un regimenter englez din India și cunoște obiceiurile și caracterul tigrilor mai bine ca oricine. Imi dresase trei tigri, care făceau figura cu adevarat nemaivăzute. și trăiau ei în cea mai strânsă intimitate, ca să zic așa. De pildă, se aseza în mijlocul lor, le lăbează și le cerceta ungurile și văd dacă nu auveau vr' rană sau vr' plenităzură — lucru ce, după cum poate ști oricine, nu prea suferă să i se face, nicăi cea mai destădetită pisiciă. Cei trei elevi ai lăzidelui lui uriaș se nășătă un exemplu perfec't față a cărora începea deosebită deosebită.

— Omul meu era de felul lui sobru; dar într-un din zile fu adenitem de prietenii și se lămbătă. Nu-l mai văzusem beat până atunci.

— Cu toată starea lui anomală, nu uită de elevii săi sălbateci; ferindu-se să fie văzut de cineva, se stăruiește în cușca lor. Acolo însă îl cuprinse amețeala și căzu-

la pământ. In această primejdiașă venindătă începu să-și cloacească beția. Alți paznici auzindu-l sfărâind, alegăra și văzură ce se întâmplase. Numai deosebită începură să-și dea totul osteneala ca să-l scoată de acolo. Însă fizicele împrejurără pentru el apără, temându-se parecă să nu-i facă cineva vr' un râu prietelui lor care dormea. Attitudinea lor era pe căt de dușmanoașă față de acesta, pe căt de dușmanoașă față de cei-alții paznici. Ca să nu îndărjească mai rată pe tigri, și prin aceea să se primidujească poate pe colgele lor și mai mult, paznicii se retrăsere.

— Dinineață grupul fu găsit întocmai la fel: omul în mijloc, aşa cum căzuse în amețeala beției, iar cei trei tigri ca o gardă de jur împrejur. El lăsă de asemenea să deșteptă să se ridice și să iasă din cursă clătinându-se. Dar când după ceva ore se întoarce și vol să repeete cu ei exerciții obișnuite, se întâmplă un lucru ciudat: animalele nu mai vorau să deasculte omulul, care dăduisse în față lor o asemenea doavă de slabicie. Orice încercare, cu binele sau cu rău, fură zândnice; tigrii se impotrivesc.

— Îmbălanțitorul își pierdease toată influența și toată autoritatea. Până atunci, se vedea, el le impusese prin superioritatea

unde se cetește și se aprobă, apoi și de aici se provede cu clauză de aprobare, din ședință sinodului parohial din comuna cutare, fără la anul, luna, ziua cutare, apoi vin subscrise: președintul și notarul sinodului.

Listă astfel stabilită are valoare pentru întreg anul și în ea nu se mai face schimbări.

De aceea e bine ca oamenii să se intereseze de facerea acestei liste.

Reclame în contra listei stabilită de sinod se fac în termen de 14 zile dela trinerea sinodului, la consistorul arhițecțean, și în contra decisiunii consistoriale nu mai este recurs.

Dacă n'într recurs la consistor în termenul indicat, lista are valoare legală. A intrat cineva în listă fără de a avea îndreptățire, și nu s'a reclamat încă la sinodul parohial, nici la consistor, el rămâne în listă pentru anul întreg. N'a intrat cineva în listă, care altcum ar fi fost îndreptățit, și nu s'a reclamat, nu s'a cerut trecrea lui în listă, ramâne pentru anul întreg lipsit de dreptul aciv și de cel pasiv.

Lucrul acesta nu voiece cei mai mulți dintre parohieni nostri să-l pricăpă, de aici multele frecări și neplăceri în parohie.

Trecem acum la alt lucru, și aceasta de mare interes pentru viața noastră a bisericii.

In anul acesta se face reconstituirea organelor bisericicești pe un nou perioadă de trei ani.

Se alege comitet parohial, episcopal parohială, pe un nou perioadă de trei ani.

Lucru frumos, ideal de frumos, pentru care tocmai acum sunt în mare agitație sufleturile popoarelor din statul nostru.

E vorba de votul universal. În biserică avem de mult acest vot universal. În legăt de 4 condiții: Poate alege și poate fi ales în comitetul parohial fiecare parohian maiorean, din sine stător, nepărat și care își împlineste datorințele parohiale.

Ce ideal lucru ar fi dacă și în viață civilă ar fi lucrul astfel: votare publică pe față în comună din partea acelora, cari împlinesc cel patru condiții.

Sorarea bisericii e pusă în mână credinciosilor, ei aleg pe cei chemați a chivierini avere biserică, a provedea biserică și scoala cu cele necesare, a provedea pe preot, pe învățător cu cele cunivințioase și a controla activitatea acestora, precum și viața religioasă-morală a poporului.

La lucrarea aceasta se cere înină curată și duh drept. Să fie chemați

la conducerea afacerilor bisericești cei mai morali, cei mai harnici, cei mai destoinici, cei mai devotați bisericii.

Dorim din toată inimă, ca sunoadele parohiale și în anul acesta, — al patrulea de la răsboi, — să ale călea cea bună, călea cea dreaptă, să că hemea la conducerea afacerilor bisericești pe bărbătii cei mai devotați binelui bisericii.

Se aduce jertfa lui Dumnezeu, când se aleg oamenii chemați a conduce în un perioadă de trei ani afacerile bisericești.

La jertfa aceasta se cere: dumilini, înimă înfrântă și smerită.

Să stăm bine, să stăm cu frică, să facem lucrările acestei cu gândul bunul Dumnezeu, și atunci toate vor ieși bine.

M. V.

Colonizări germane în Ardeal

Sub acest titlu aduce foia *Virradal* (Zorile) din Budapesta în numărul 1, un interesant comunicat, pe care îl reproducem în intregime:

In Dobrogea cucerită de bulgari dela români sunt 13 comune colonii germane. Pe mijlocul veacului al XIX-lea — a colonizat acolo regele român Carol. Să deatunci și au menținut limba și insulările românești, iar comunei lor bisericile luterane înflorește. Pe acești germani din Dobrogea, cari azi pot fi în număr de 20-25 milii, se înfăptuiește o colonie în Ardeal. La propuse secolare și perspective. Totuși primul trimis de *Öttermüller* der Siebenbürgen Vereinsbank, Kolonisationsabteilung, Hermannstadt (Nagyszeben).

Ajunsă apările sănătoase la adresa comunelor românești evanghelice din Dobrogea cu scopul de a desvolta propaganda efectivă în interesul colonizării în Ardeal, dar numai între germani, fiindcă prin acțiunea lor urmărește întărirea elementului german din Ardeal.

Chiar prospelete înseși sunt cele mai caracteristice. Unul dorește în hotărâră comunitatea Crăciunel din comitatul Alba-Iernișor, iar altul în comunei Obreja și Căpâlna să împără cu total cinci mii de jugăre de pământ între germani din Dobrogea.

Spre acest scop în Crăciunel să lă dispoziție un domeniul de 3300 jugăre. Aceasta are pământuri potrivite, pentru orice producție. Lurarea lui și ușoara, solul și cultivat complet prin pluguri cu aburi. Se proiectează să se înființeze economii cu căte 10—15 jugăre și mai mari. În noua colonie se edifică biserică și scoala luterană. Colonistii vor fi dispensați de dărbi bisericice și spesele școlare mai lungă vreme. Casele de locuit și edificile economice se predau coloniștilor în stare cu totul nouă. Se vor socoti prejuri de procurare cu atât mai vârstă, fiindcă mariajul durează de zid în mare parte se sfârșește și la fața locului. Clădirile vor fi moderne și acomodate. Pășunea se poate folosi pe

că bucată de pâine să cantărește întocmai un kilogram și să-i poată: — și lăsor și eu unul cu pâinea lui. Dacă este mai puțin, ce e vina mea? E-vina lui.

Judecătorul găsi apărarea judicioasă și înțanalul fu achitat.

Prea mare preventie

Regele Oscar al Suediei trecea odată printre orașul care cu ocazia aceia fusese împodobit cu deosebită atenție sărbătoare. Cu deosebită îl atrase atenția un enorm transparent de-asupra unei clădiri mari, care însă de altfel prezinta un aspect destul de sombru. Inscriptiunea luminoasă, cu litere mari, spunea:

«Bine ai venit, Maiestate!»

— Ce casă e astă? întrebă regale curios.

— E Inchisoarea judejeană, Maiestate, — răspunse cu o minunată simplitate un consilier comunal.

Regale zâmbi și treu mai departe cu cinvește:

Asta pot să spun și eu că e o poliție cam... exagerată.

— Poarte simț, răspunse țarul;

— decănd brutură compără unul de lame, cumpăr și eu pânea dela ei. Fiindcă zice

bază de însoțire. La prelucrare se plătește numai a patru pene și pretul de cumpărare, — și să se achite în rate împărțite pe 50—60 ani. Coloniștii, cu un doz nu trebuie să li se cercă achitarea. Prelucrare se poate întâmpina ori când. Coloniștii le merge bine, pentru că în coloniale din Imperiul austro-ungar au cîștagi post-sesiunea de căuți în 10 ani.

In *Obreja*, — zice informatorul, — colonia se înființăză pe 2300 jugăre. Situația și condițiile sunt identice cu cele din Crăciunel. Pot deschide 120 de familii. Economice nu numai că vor fi instruite complet, ci vor primi și sămânță de sămânță și, până la proximul secol, și aprozionate, astă pășunea căt și pădurile vor fi spre folosul coloniștilor pe bază de însoțire.

In Bulgaria taie un adevarat nod gordin înaintează aceasta a germanilor din Dobrogea, — dacă se va face, — fiindcă bulgarii au destinat invalidilor răsboiu numai pământurile din Macin, cînd și cei de la Dobrogea. În acest chip guvernul bulgar va contribui în chip efectiv la faptul că germanii din Dobrogea, — apartinătorii Bulgariei, — să poată părașii pământurile prezente fără pierdere, pe care le va primi și plătește guvernul bulgar într-o sumă. După informația omului de la germanilor dobrogene și-a exprimat deja aplecarea de a se așeza în Ardeal, pe traiu și-a condiție de foarte favorabile, căci și repărătire în 50—60 ani nici nu poate fi garantată de povară. În ministerul de aici ai informația, că în 20 de ani în Ardeal, ca venitul să deschelzească cu vrăj 800 de sufele, spre a înființa două comune germane nouă.

Până azi comunicatul din ziarul *Zorile*. Noi știm de mult, că băncile asociate săsesci, au cumpărat anii trecuți la inițiativa lui Dr. Karl Wolff, directorul cassei de păstrare din Sibiu, și membrul său în cadrul magiaților, moșnești groflor Wesselényi din Crăciunel și Obreja pentru a face colonizări germane. Cum însă niște colonizăriile din Sebesul-săsesc, niște cea de la Biținj și Batiz, nu au dat roade imbelisgături nici coloniștilor, nici n'a întărit elementul german în Ardeal, care este în decadentă numerică statnică, nu ne prenă spări colonisările proiectate la Obreja și Crăciunel, cu nemijdi din Dobrogea, car vor ajunge și ei la soarta tuturor celor ce se despământesc și sunt din un loc în altul. Mai ales administrația din comitatul Albei de Jos — n'a prea fost prielnică pentru dezvoltarea elementului german, — și dacă localitățile odiinioară puternice ca Strassburgul an der Mierisch (Aiudul) — s-au maghiarizat, de nu mai și nici urmă de săs — și numai zidurile goale ale unei biserici evanghelice sunt mărturi despre nemijdi românești, cui atât mai ușor se vor prefăce după vremii coloniile germane din Obreja și Crăciunel în colonii maghiare. Așa se și explica că statul nu va pună greutăți la aducerea nemijilor din Dobrogea în Ardeal, ci din contră va favoriza cu toate mijloacele colonizarea germană.

Tratativele de pace de la Brest-Litovsc și alte stiri

Brest-Litovsc, 30 Ianuarie. În 28 Ianuarie contele *Czernin* a săosit aici, asemenea și secretarul de stat von *Kühlmann* cu cățiau funcționari și ministeriali de externe. A venit și marele ziar *Talaat-bej* cu suță, și colonelul bulgar *Gancer*. Trofki a sosit cu o zi mai târziu și a cerut ce sădine amintirea pe ieri a comitetului politic să se aminte pe azi, având să se prerăticeze prealabil cu delegații ruși.

Berlin, 30 Ianuarie. *Lokalanzeiger* anunță, că germanii români, Radu din Kiev au intrat în porturile cu scopul de a leși buritorii asupra bolșevikilor, și a participa și guvernul român la perfecțarea de pace.

Răsboful civil în Rusia

Petrograd, 30 Ianuarie. Legătura română a primit ieri ordinul cu în deurs de 10 ore să părăsească Rusia. Legătura va pleca în toul nopții la Stockholm.

Berlin, 30 Ianuarie. 435 membri ai constituentei rusești disolvute au voit să prezinte următoarea propunere: Rusia are

trebuință de pace. Guvernul bolșevicul nu a fost în stare să încheie, pacea cînd, a decis numai frontul rusesc în față dușmanului. Noi vom face totul, să scăpăm Rusiei de izbucnirea din nouă a flacărărilor răsboiului. Numai adunarea constituință ar depăli și perfecționeze pacea generală și germană. Vom lăpuște, ca și într-o plenipotențială, o perfecție deputată de la partea română. Consiliul român din Chișinău a fost definit imprenut cu 14 oferte.

Turărări mari în Finlanda

Guvernul del Petrograd a recunoscut în principiu independența Finlandei; însă nu s'a împăcat cu gândul, că Finlanda voiește să fie o republică democratică burgheză, și nu anarhistă în felul propus de bolșevicii. Puterea finlandeză se seamă, în număr de vreo 200.000, cînd se află în Finlandă, și în modul său jănească și să îndepărteze puterea răsboiului finlandez. Garda *garde rosie* bolșevică a născut în contra guvernului finlandez, alcătuit din elemente burgheze și sociale, și s-a reușit să aprindă răsboiul într-o fază intensă. Garda acesta, cu lupte grele, a cuprinz capitala finlandeză, Helsinki. Membrii guvernului au fost parte arestată, parte omorâți. În locul lor s'a format, după modelul dela Petrograd, un *consiliu de comisari* ai poporului din Finlanda.

Răsboiul civil băntuș și în Caucaz. În Basarabia înaintea tot mai mult armă română, purtând lupte sângeroase; trupele rusești sănt respinse mereu de cel românesc.

Congregație nouă pentru bisericile răsăritești

Cheftinile bisericilor răsăritești, — care recunosc scaunul papal, — aparțină până la 30 Noembrie a.t. congrigaționali de propagandă din România. Con începere dela data asta s'a stăsit secția pentru bisericile răsăritești a numitei propagande și s'a înființat o congregație nouă, care va regula disciplina și costitul oriental. Noua congregație s'a înființat în temelii unui «motiv propriu» papal delă I Maiu a.t. Prin «motiv propriu» din 15 Octombrie a.t. s'a dispus să se adune în Roma o nouă administrație papală, și se ordinează că doar membrii ai de proprie întrugătoare teologiei bisericiei ortodoxe de răsărit. Ordodocșii încă vor putea cerceta noua administrație.

Stirile răsboiului

Raportul statului nostru major:

Budapest, 30 Ian (O.F.). Pe plateau dela Aszagi direuzează mai departe luptele grele. Sprijne sudwest dela Aszagi și pe teritoriul dela Sisemol toate atacurile italienilor s'au zădărnicit cu mari pierderi sănătoase pentru dănsi. Locurile Monte de Val Bella și Col del Ross, după apărare eroică și luptă vănoasă, trebuie să le cedăm puterilor dușmane, aruncate în luptă în număr tot mai mare.

Budapest, 31 Ianuarie (O.F.). O înaintare dușmană la sudvest dela Aszagi a fost respinsă. Pe teritoriul răsăritană a plateaui Aszagi luptele s'au redus la activitate intensivă de artillerie. Numărul prizonierilor, în luptă din urmă, s'a urcat la 15 ofițeri și 600 de soldați.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 30 Ian (O.F.). Pe plateau dela Aszagi direuzează mai departe luptele grele. Sprijne sudwest dela Aszagi și pe teritoriul dela Sisemol toate atacurile italienilor s'au zădărnicit cu mari pierderi sănătoase pentru dănsi. Anglia și Franța, la matul nordic al mării Adriatici, bombardă Londra, Southend, afara de aceasta: Dúnkirken, Graveline și Calais. În luptă aeriană an impuscat ieri opt aeroplane dușmane și două baloane captivate.

Frontul *răsăritean*: Nică o nouă.

Frontul *macedonean*: Înaintările comandanilor dușmane la nordul lacul Doiran, impotriva pozițiilor de avanposturi bulgare, le-am respins.

Frontul *italian*: Pe plateau dela Aszagi italienii au cucerit asuciurile cu mari pierderi. Pe teritoriul dela Monte Sisemol atacurile s'au zădărnicit cu mari pierderi. Val Bella și Col del Ross, după lupte grele, au rămas în măini dușmanului.

Berlin, 31 Ian. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Pe diferite puncte ale

frontului, luptele său a mărginit la activitate de tunuri și aruncătoare de mină.

În seara de Crăciun și în cursul lunii Ianuarie avizatorii diagnosticau dezastru făcute atenții, au atacat oragele germane, adăposte de teritoriu opozitului. În urma măsurilor noastre de apărare, nu s-au pricinut pagube însemnate. Era ca pedepsă, într-un acasă executat după plan, în noaptea de 30/31 Ianuarie, am aruncat asupra Parisului bombe în greutate de 14 milii chilotrime.

Frontul Italian: La sudvest de Asiago s'a prăbușit un atac italic. Vite activitate de tunuri între Asiago și Brenta. Trupele austro-ungare, în luptele din urmă, au făcut prizonieri 15 ofițeri și 660 soldați.

Pe celelalte fronturi nimic nou.

Ludendorff.

Un izvor de bogăție

— Cheetiuni economice —

V

Pe toți-i-a întrecut preotul Dizerzon din Silezia. El a dat stupruiului practic sistemul lui, cunoscut azi și aplicat în toată lumea, iar descoacerile lui și înțelegerile din lumea interă și a stupriului îl au asigurat pentru toate timpurile nume nemuritori.

Hărnicia și activitatea lui Dizerzon a fost apreciată cum nu se poate mai străluce. Universitatea din lenă-i-ales doctor onorar; domitorul Europei aproape toți l-au distins cu multe medalii și cruce penitent, meritele sale nepericolete pe termenul stupruiului.

Cosnețile lui Dizerzon, cu cadrele și ferestrele lor, supun albinele la absolută disprezzire și omulii. Le pozi de oricare direcție în lucrarea lor, după cum volești, și le pozi studia îocăna firea lor în cele mai mici amânaturi.

Li s'a studiat întreaga lor «formă de stat», și înțelegă «viata socială și economică» și s'a scos exemple de viață, vrednică de urmat din partea «finței celei mai ales», a omului.

Incurajat îapo oamenii de descrepările lui Dizerzon, au început a scruta cum ar putea lăua mierea delă albine *fără a le omoră* și fără a le stânjeni în sporele lor naturală; și sunt fiind, că albinele lucrătoare abia trăesc, în timpul muncii, vara, 6-8 săptămâni.

După fel de fel de încercări, a succes în urmă germanul Hannemann, mare stupar în Brazilia, a inventat un *grătar* prin care separăză o treime din coșință drept magazin de miere pentru stupar, iar 2/3 rămân drept culb de sporite și pentru iernare.

Albinele lucrătoare trec din cuiu în corp, nu potte trăce prin grătar, deci în faguri din magazin ea nu poate depune ouă și prin urmare albi nici nu se pot spori albine. Tot asemenea, prin grătar nu pot pătrunde în magazin nici trăntori, fiind și aceiași mai mari în corp ca albinele lucrătoare. Mierea din magazin și deci că se poate de curată și și stă la dispoziție cănovoi.

Problema stupruiului rațional însă, nu e rezolvată nici cu aceasta. Mierea din magazin nu o poți folosi, depin curată. Consumând-o cu faguri cu tot, consum și crește gura de mișturi. Tot asemenea și cu miera topită. Nu o poți separa cu totul de particule de ceară.

Maiorul c. și reg. Hruschka, care și ca comandant al unei cetăți austriece din Italia, s'a occupat intensiv cu stupruiul, i-a succes la 1865 a construit prima *mașină de stors*, mierea *fără a simți* și facuri cu celulele de miere.

Aștel, faguri după-ce i-ați golit de miere, îi pui îndărăt, în magazinul de miere, și fiind timpuriu favorabil pentru adunat, albinele în *căteva zile* îl umplă de nou.

Ajuns, va să zică la mirea curată și scutită de particule de ceară și ai curățat albinele de *lucrul cel mai greu*: e și face faguri noi.

Natural că și inventia lui Hruschka s'a perfecționat. Astăzi sănse minge, care nu lasă nimic de dorit, și sănse destul de ieftine. Înainte de răsobol costa o mașină bună 50-80 coroane. O sumă mică în raport cu căstigul cel-l în urma ei.

Stuprarii scrutatori ai tainelor albinelor, încurajați de descoacerile de pănă acum, au mai observat ca de mere imponțantă:

Au băgat de seamă, că albinele consumă 10-12 kg. de miere păna zidesc 1 kg. de faguri, plus, că pierd o mulțime de vreme, pe care ar întrebuițua-mi bine de adunat mierii.

Deoarece, — această descoperire e de mare însemnatate, și binele *nu aduce ceară din câmp*, cum s'ar crede, ci ele *aducă din corpul lor ceară*. Deci, ceară e supradată a binelor. Natural, trebuie să aduse, multă și să zidesc 1 kg. de faguri.

Să cum în coșințele moderne trebuie multă faguri, până și ajuns să se canită curățat, oamenii și-sau frântățe mintea cu care ar putea să dea de-a faga faguri în coșințe.

Un german istet, I. Mehring, a născut un leac, cu ajutorul căruia stuprui singur și în stare să-și facă din ceară propriile atâții faguri, de căci are trebuință. Teuscul l-a perfecționat *Riedschke*, sub a căruia nume e cunoscut săz.

Faguri măestriști, făcuți acasă din ceară curată, sănăi mari și mai ieftini decât faguri compărați de negustori.

Știința stupruiului dă omului putință, ca din truda și hărnicia micilor albine să tragă că se poate mai mare dobândă, pe lângă osteneala puțină și cheltuieli nefinsemante.

Nu e rar cauză, că un stup îți dă într-o vară 50-60 kg. miere curată, și îl rămâne și lui, că îl trebuie să lerneze.

În anul 1917 s'a plătit mieră mai scump de 20 coroane kilogram. Ieftină nici nu are să fie curând. Ușor se poate deci calcul: cătă dobândă aduce un stup și se face apoi astăndăre: ce ram de economie aduce omului astăa căștig, cătă aduce o stupărie bine îngrădită, fie numai de 40-50 familii.

NOUTĂȚI

Zia natăla a împăratului german. În 27 Ianuarie, cu prilejul zilei natale a împăratului Wilhelm, monarhul nostru Carol, însotit de generalul baron Arz, seful statului major, s'a dus în Baden la biserică evangelică, unde a participat la serviciul divin. În onoarea zilei, monarhul a dat o mision, la care a fost invitat ambasadorul german din Viena, contele Wedel și plenipotențialul militar german, general-majorul Cranon. După massă monarhul s'a întors la Luxemburg.

Rechiziții. Vestea despre viitoarele rechiziții a produs nu puțină agitație în locuințorii Sibiu. Motiv de agitație însă nu este. Se vor face două feluri de rechiziții. Una, la porunca guvernului, are în vedere *fânia și cerealele*. Casele, unde se vor găsi provizii mai mari, care trebă peste trebulele menținute, se vor nota, (nu în confință niciun), și pe timpul de lucru și obiectivele de pătrundere și fânia. În următoarele săptămâni se vor produce rechiziții se raportând la mărci și produsele din carne și untura lor; această rechiziție decocată nu se face în casele particularilor, ci numai la cărnățari și producători. Publicul va primi bilete pentru unsoare.

Imprumurările de răsobol în Sibiu. Să suntem la bâncile sibiene pentru imprumurările de răsobol ale statului. În total se emisunție cu total 104.736.650 coroane, dintre care la Albia 7.630.650 coroane. Sorodin numărul locuințorilor Sibiu cu 30.000, se vine de fiecare cap suma considerabilă de 3479 coroane.

Conferența episcopală gr. cat. română. În 25 Ianuarie c. episcopii gr.-cat. români, în fața proiectului de lege a autonomei catolice, au înființat conferenția la Baj și au hotărât că pretind autonomie separată pe seama bisericii catolice române.

Vicar capitular. Capitulul mitropolitan din Blaj în sedință sa din 25 c. ales de vicar pe durata sedisvacanței pe canonicii mitropolitani. Dr. Vasile Suciu.

Scopul polițieiștilor în Timișoara. O comisie încreștinată din partea ministerului de culte și instrucție publică, a susțin Dumineacă la Timișoara și a înțuit o confaștură în sănătul consilului comunal, pentru a desbata chestiunea localului menit pentru o secundă scoala polițieștilor de la Timișoara. Orasul a primit sarcina adaptării clădirilor necesare. Astfel este dată putință, ca prelegerile scoalei polițieștilor de la Timișoara să se încolească în toamna anului curent.

Nomire. Comitetul suprem al comitatului nostru, din Frideric Walbaum, a numit pe vice-căpitanul orașului, Dr. Gustav Adolf Laurentiu de căpitan al poliției sibiene.

Foale religioase pentru popor. Sub titlu *Lumina* apare în Caransebeș o foaie religioasă culturală pentru popor. Până acum, nu a apărut două numere. Preașteințul

arhiepiscop al Caransebeșului, în articolul program, arată însemnatatea înținătorii acestui foie și apeleză la împreună lucrare a acestora, cari pot contribui la clădirea edificiului religios al poporului nostru.

Dorim îsbândă depință acestei întreprinderi. Foiaza apără joia în fiecare săptămână. Abonamentul anual e 12 cor.

Pentru călători. Oficiul de alimentare publică a tării a hotărât, ca de elloc încolo să nu se mai permită da călătorilor *pâine în restaurantele de călători*. Cine primește călătoare să-i trebue pâine pe drum, să și-locu deasă.

Câmașa de hârtie. O întâmplare nu fără hârtie să pătreacă într-un orășel din județul Merseburg în Germania. Un soldat s'a intors acasă, în concediu. Copiii săi îl priveseau glasuri de bucurie; mama și dusă la lăru, dar a lăsat măncarea gata pe cuptor. Fălă, și obosit de drum, căzu în intrările sălăjești și se întări cu ceva materie sunătoare. Oare ce se deosebește de răsoboi nu și glătit nevoie în cea astă? găndește în sine omul obisnuit cu traiul neprerupt și cu vremuri de astăzi. Căstă nifă, dar nici niciofige. «Măi copii», sună adesea puțină sare! După ce aruncă în colț un punte de sare, se aşeză înapoi cu copiii săi în jurul «măncării». Flămând și cu apetit, curăto toții, o storie cam greu, dar în sfârșit aproape toată. «Ei, vă plăci măncarea?» Intrăba mama vesela, când soi și sădăcasă. «Asă și sără» răspunse bărbatul cu jumătate de gură. «Cum se poate? Eată oală cu măncarea *neatină*», — strigă atunci femeia arătând o *âtâa* oală de pe cuptor; — «Dar unde-i cămașă, care am pus-o la înmormântul Domnului! Voil mi-ai măncat bunătatea de cămașă de hârtie! Am cumpărat-o cu 18 marce, și n'am purtat-o decât odăta!»...

Teatru cinematograf. Sâmbătă și Duminică, în 2 și 3 Februarie, se reprezintă la Apollo, în Strada Schwēs, drama socială în patru părți: *Brund de primăvară*. În 14-17 Februarie: film în rolul priu pe Psișler.

Fondul Mitropolitul V. Mangra pentru premiare catheișilor, cari depun mai multă muncă întră creșterea morali și religioasă a meseriașilor români

In scopul eternizării momentului sămenit, care mandatatorul consistorial mitropolitic, P. C. Sa Domnul *Filaret Musta*, arhimandrit și vicar episcopal al Caransebeșului, potrivit votului marei majorități a consiliului național bisericesc electoral, în cadrul unei reuniuni convocate de către mitropolitic, în săptămâna de la mijlocul lunii Ianuarie 1916 în Sibiu, a proclamat, în plenare, deputații congresului P. C. Sa părintele *Vasile Muntean*, căruia Orăzii mari, ales Arhiepiscop și Mitropolit al Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania. Cucerind protopopei și Transilvania, Eugeniu protopopei și Timișoara, și înținându-se la Bihor, a proclamat într-o reuniune a Sfârta-Maria din Cluj, care a binevenit-o cu trimitere o multime de cărti prețioase și îmbrăătăre alăturate la aceste dezăvăruiri. Să înun: «Cu vei mulțume mărește și să facă dorința bravilor noștri întrîmpând diferite cărți de lectură și rugăciune». Dumnezeu le deosebă sănătate și creștinăscă răbdare, ca în grelele incercări ce sună impuse, să poată lupta și mai departe, cu până acum.

Mulțumesc tuturor penitri interesul cei-pătraț față de eroi noștri apărători ai tării.

Ei își vor împlini datorină și pe măsură față de tron și tără, legă și neam Dumnezeu bunul fizie cu noi cu toți cuțit.

Timișoara-Temesvár, în luna-1918.

Mondoc, Invățător, Sebesul de sus, 1.02 cor, frații Petru, řebrian, Inv. chelner și George Serban, han, babiț, căte 50 bani, ilie Luca, Inv. croitor, 1 cor., Ioan Rentea, Inv. rotar, 20 bani, Constantin Ioană, Inv. pantof, 40 bani și Nicolae Stoia Inv. văpăstor, 45 bani, Nicolae Vîntilă, Inv. cismar, Ioan Coman, Inv. croitor și ilie Cojocaru, Inv. zidar, fiecare căte 50 bani, Arciuț Georgescu, soțul mehanic și Dionisie Rogozea Inv. pantof, căte 70 bani, Nicolae Haraci, Inv. făcut, 52 bani, Dumitru Criștiu, Inv. pantof, 82 bani, trei preliini al cauzelor meseriașilor, 316 cor. și Vic. Tordășanu, președint, 10 ban.

Fie cu exemplul dat, cu deosebită mulțimea invățătorilor meseriaș, înșiruți mai mult, să ale căt mai mulți imitatori, ca astă mod acestu fond, cu o menire atât de nobilă, să poată fi activat că mai nelinărită.

Invingătorul.

Pentru soldații noștri

La Apelul meu: «Indurăți-vă spre solidatii noștri» publicat în *Tel. Rom.* și *Foaia Pop. Rom.* la răspuns mulți binevoitori ai soldaților noștri brav, credincioși și răbdători. Îmi jin deci de datorină patriotică, creștinăscă și românească, să le exprim pe cale aceasta mulțumitele mele.

Voi înșira cu numele pe acești binevoitori, iar dacă se vor afla și de aceiai, cari au trimes daruri, dar nu sunt amintiți mai jos, aceasta e să atitudine împrejură, că unele pacete sosită desfăcute în urma împachetării din materialul de răsoboi, s'a sters ori s'a perdut adresă trimițătorului. Cele trimise la ajuns însă — deși cu întâzări — toate la destinație.

Premit darurile facute, — la rugărea mea directă, înainte de a apărea Apelul de mai sus, — din partea Preașteinței Sfârșitului Ianuarie 1917, Papp, episcopul Aradului, cu 2000 cori, căpătă răbdător, Dr. Stefan Gherman, admin. protecțional Banat-Comăsolui, cu «Cuvântările» P. O. Dale și 200 bucati din «Gustăi și vedeti, că e bun Domnul», și «Asociația pentru lit. și cult. pop. român» în Sibiu cu 200 bucati cărți de cuprins diversă.

Ceiajali donatori sunt: P. O. D. Ioachim Munteanu, protopopul Agigei, On. domnii preoți: Pavel Boșoroc, Bânia; Remus Perian, Micovă, Liviu Vica, Șugăuz; Vasile Grozăv, Arănciag, Samson Petric, Oădău, de Teodor Dobolo, comerciant în Seliște-Sibiu, și d-șoara Emilia Cojocaru din Telciu. Apoi din Reuniunea «Sfârta-Maria» din Cluj, care a binevenit-o cu trimitere o multime de cărti prețioase și îmbrăătăre alăturate la aceste dezăvăruiri. Dar și împrejose săntări sîrbe de mărește și îmbrăătăre alăturate la aceste dezăvăruiri. Să înun: «Cu vei mulțume mărește și să facă dorința bravilor noștri întrîmpând diferite cărți de lectură și rugăciune». Dumnezeu le deosebă sănătate și creștinăscă răbdare, ca în grelele incercări ce sună impuse, să poată lupta și mai departe, cu până acum.

Mulțumesc tuturor penitri interesul cei-pătraț față de eroi noștri apărători ai tării.

Ei își vor împlini datorină și pe măsură față de tron și tără, legă și neam Dumnezeu bunul fizie cu noi cu toți cuțit.

Eugeniu Munteanu, preot militar.

Cărți și reviste

Biblioteca Noastră. Cu bani puțini se poate astăzi cumpăra o bună lectură. Deosebre acasă sau încredințat lovită cărților, cari au luat în mână numărul 48 al puțificiei apărute sub numirea *Biblioteca Noastră*.

Numărul 48 cuprinde, pe lângă veștile povestire fantastice *Sufletul* de Carlo Dadone, numeroase istorioare interesante, articole, noti și sfaturi de care omul cuțit poate împărtăși.

Nu mai puțin ingrijit este numărul cel mai nou, 49, acum apărut, în care se dă cărților lucruri de *Cehov*, St. O. Iosif și D. Angel, și alte povestiri și descrieri. Noti și articole, din partea cuțită ilustrațiuni, se vor bucura de aceea bună priere, de care s'a împărtășit și cele de mai naînte.

Anândouă numerele, 48 și 49, din această Bibliotecă, costă numai *1 coroană*. Se vând și separat: cu 40 fil și cu 60 fil.

De vânzare la Librăria Arhiepiceziană în Sibiu, și în alte librării dela noia.

